

Mobning

Hver femte (20 %) har inden for det seneste år været udsat for mobning på deres arbejdsplads. Størstedelen af disse (14 %) har oplevet det sjældnere end en enkelt gang om måneden. Mobning på arbejdspladsen er dog forbundet med en større forekomst af både stress, ringere vurdering af arbejdsmiljøet, mindre arbejdsglæde og større sygefravær.

Undersøgelsen er foretaget blandt FOAs medlemspanel i perioden 4. juni til 17. juni 2019. I alt 3.583 medlemmer svarede på spørgsmålene om mobning på arbejdspladsen.

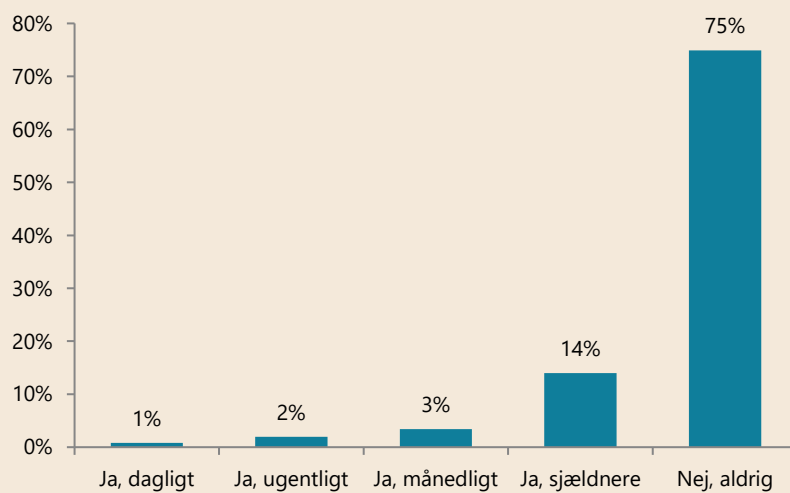
Hovedkonklusioner

- **Færre bliver mobbet, når de går på arbejde.** Samlet set er hvert femte (20 %) FOA-medlem blevet mobbet på deres arbejdsplads det seneste år. Det er et fald sammenlignet med 2017, hvor det gjaldt knap hver fjerde (23 %). Sammenlignet med danske lønmodtagere generelt (11 %), er forekomsten dog stadig betydeligt større.
- **Flest mobbes af deres kolleger.** Syv ud af 10 angiver, at det er deres kolleger, der mobber dem (69 %), mens 22 procent svarer en borger/barn/patient o. lign, 18 procent svarer deres leder og færrest, nemlig 5 procent, svarer, at det er en pårørende, der har mobbet dem.
- **Markant udvikling i hvem der mobber.** Siden 2017 er andelen af FOA-medlemmer, der oplever at blive mobbet af deres leder faldet fra 32 procent til 18 procent. Værre ser der ud med andelen, som udsættes for mobning af deres kolleger. Her har der de seneste 2 år været en stigning fra 60 procent til 69 procent.
- **Mobning er udbredt på plejecentre, i psykiatrien samt på hospitaler og genoptræningscentre.** Her har hhv. 26, 24 og 22 procent oplevet mobning det seneste år. Det er flere end i daginstitutioner og dagplejen (14 %).
- **Større forekomst af stress og mindre arbejdsglæde hvis man er blevet mobbet.** Mere end hvert tredje (35 %) FOA-medlem, der har været udsat for mobning, føler sig stresset, og hver fjerde (26 %) er ikke glad for at gå på arbejde hver dag.
- **Mobning kan have betydning for sygefraværet.** Undersøgelsen viser også, at mobning har betydning for antallet af sygefraværsdage. 23 procent af de ansatte, der har oplevet mobning på arbejdspladsen, har været sygemeldt minimum 15 dage det seneste år. Det gælder 15 procent, af deres kolleger, der ikke har lignende oplevelser med mobning.

Hver femte bliver mobbet på deres arbejdsplads

I Figur 1A ses forekomsten af mobning blandt FOAs medlemmer inden for det seneste år. Samlet set har hver femte (20 %) været udsat for mobning i denne periode. Heraf svarer 1 procent, at de dagligt er blevet mobbet, 2 procent ugentligt, 3 procent månedligt og de resterende 14 procent sjældnere end dette.

Figur 1. Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for mobning på din arbejdsplads?

Antal svar i alt: 3.583.

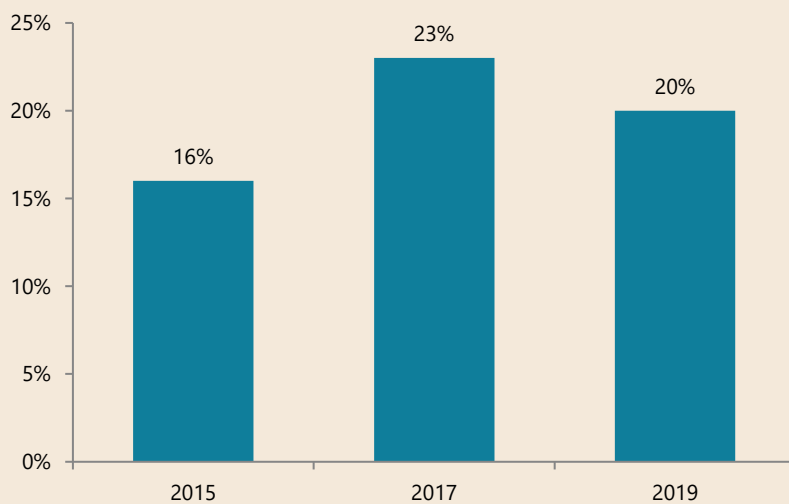
Svarkategorien "Ved ikke" udgør 5 procent og fremgår ikke af den øverste figur.

Færre oplever mobning end for to år siden

Spørgsmålet om mobning på arbejdspladsen er også blevet stillet i FOAs arbejdsmiljøundersøgelse i både 2015 og 2017. Det muliggør en sammenligning over tid.

Som det ses i Figur 2, svarede i alt 16 procent i 2015, at de havde været udsat for mobning på deres arbejdsplads. Det er den laveste andel i løbet af de sidste fire år. I 2017 stiger andelen til 23 procent, og i 2019 er den altså faldet til 20 procent. Trods en markant stigning mellem 2015 og 2017, er der i 2019 altså færre, der har oplevet mobning sammenlignet med to år forinden.

Figur 2. Andel der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for trusler om vold på deres arbejdsplads. Fordelt på udvalgte årstal.

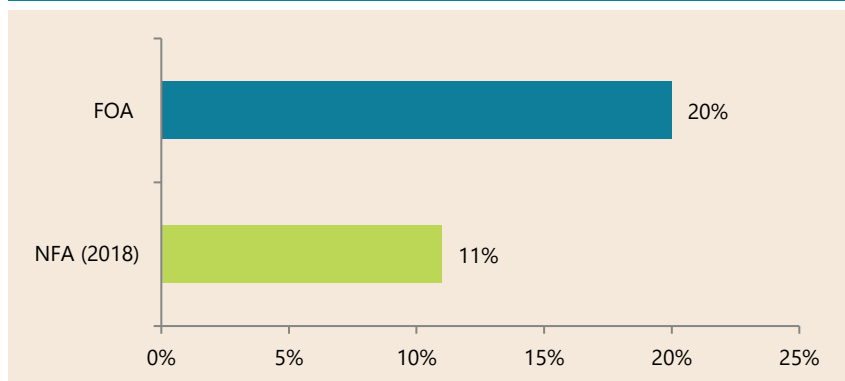

Antal svar: 2015 (1.711), 2017 (4.653) og 2019 (3.583).

Flere FOA-medlemmer udsættes for mobning sammenlignet med danske lønmodtagere generelt

Sammenligner man forekomsten af mobning blandt FOAs medlemmer med danske lønmodtagere generelt, ses en markant forskel (se Figur 3). Mens hver femte (20 %) af forbundet medlemmer som bekendt har oplevet at blive mobbet, mens de var på arbejde, gælder det blot for cirka hver tiende af andre erhvervsaktive danskere (11 %).

Figur 3. Andel af FOAs medlemmer, der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for mobning på deres arbejdsplads sammenlignet med NFA (2018).

Anm.: Sammenligningen med NFA skal tages med forbehold, da NFA i tilknytning til spørgsmålet har angivet følgende definition af mobning: "(Dvs. når en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid – eller gentagne gange på grov vis – udsætter én eller flere andre personer for krænkende handlinger, som vedkommende opfatter som sårende eller nedværdigende)". Denne uddybelse indgår ikke i FOAs undersøgelse. Endvidere har respondenterne i FOAs undersøgelse haft mulighed for at svare "Ved ikke".

Flere end tidligere mobbes af deres kolleger, mens færre mobbes af deres leder

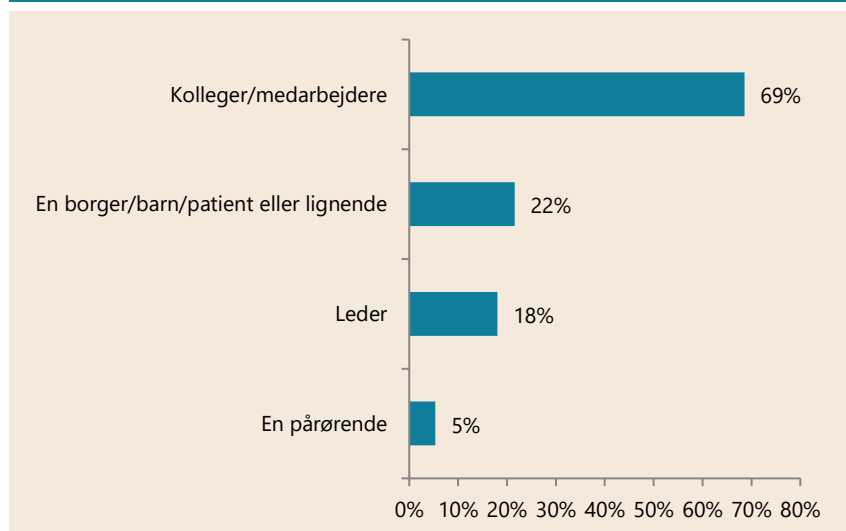
De respondenter, der har svaret, at de har oplevet mobning på deres arbejdsplads, er blevet spurgt, hvem der mobbede dem. Svarene ses i Figur 4.

Flest, nemlig 7 ud af 10 (69 %), oplever mobning fra en kollega eller en medarbejder. Det er desuden flere end i 2017, hvor det gjaldt 6 ud af 10 (60 %).

Derimod er der sammenlignet med sidste arbejdsmiljøundersøgelse (2017) sket et markant fald i andelen af FOA-medlemmer, der mobbes af deres leder. I 2019 svarer under hver femte (18 %) at lederen har mobbet dem inden for det seneste år mod hver tredje (32 %) i 2017.

Lidt flere end hver femte (22 %) har været udsat for mobning af en borger, et barn, en patient eller lignende inden for de sidste 12 måneder, mens 5 procent angiver, at en pårørende har udsat dem for dette.

Figur 4. Hvem udsatte dig for mobning? – Du kan sætte flere kryds.

Antal svar: 720.

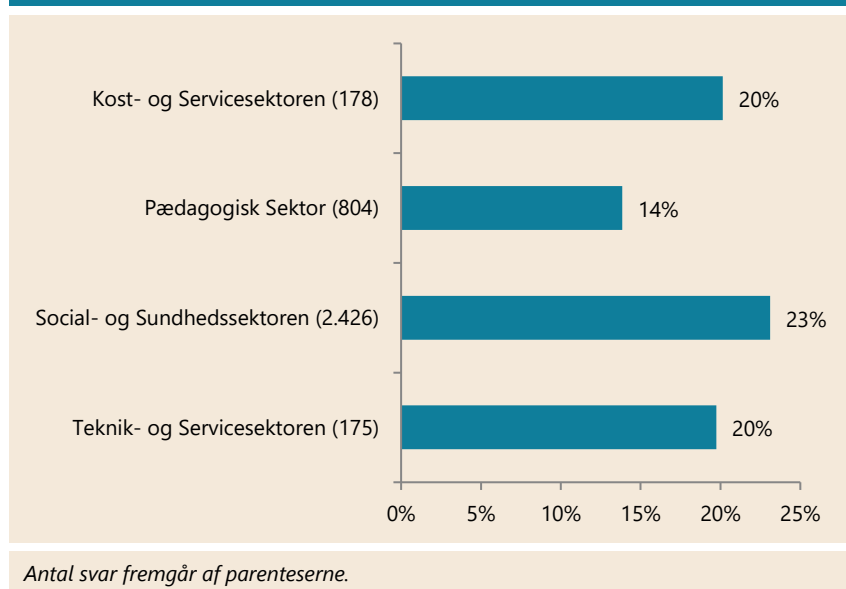
Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har svaret, at de inden for de seneste 12 måneder har været udsat for mobning på deres arbejdsplads. Medlemmerne havde mulighed for at vælge flere svar.

Respondenterne havde også mulighed for at svare "Ved ikke" eller "Andre". Dette benyttede hhv. 5 procent og 1 procent sig af (fremgår ikke af figur).

Flere i Social- og Sundhedssektoren end i Pædagogisk Sektor oplever mobning

Spørgsmålet om mobning på arbejdspladsen er i nedenstående figur opdelt på sektor. Her gælder det at hver femte (20 %) af medlemmerne i både Kost- og Servicesektoren samt Teknik- og Servicesektoren har været udsat for mobning på deres arbejdsplads. For Pædagogisk Sektor er den tilsvarende andel 14 procent. Det er færre end i Social- og Sundhedssektoren, hvor 23 procent inden for det seneste år har haft oplevelser med mobning.

Figur 5. Andel, der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for mobning på deres arbejdsplads. Fordelt på sektor.

I en supplerende analyse er spørgsmålet blevet opdelt på arbejdssted. Analysen viser, at færre ansatte i daginstitutioner og i dagplejen (begge 14 %) har været udsat for mobning sammenlignet med ansatte på plejecentre (26 %), i psykiatrien (24 %) samt på hospitaler og genoptræningscentre (22 %).

Der er desuden en tendens til, at andelen, der har oplevet mobning på arbejdspladsen, er faldet blandt både ansatte i psykiatrien (2017: 32 %, 2019: 24 %) og i hjemmeplejen (2017: 22 %, 2019: 18 %). Forskellen er dog ikke statistisk sikker, hvorfor der ikke kan konkluderes endeligt på dette.

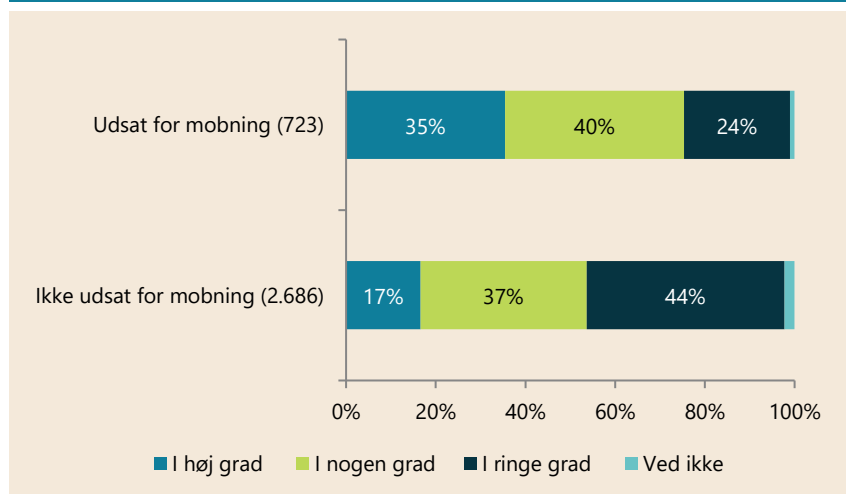
Har mobning på arbejdspladsen betydning for andre arbejdsmiljøfaktorer?

Spørgsmålet om mobning er blevet krydset med andre spørgsmål fra arbejdsmiljøundersøgelse. Dette er gjort med henblik på at undersøge, hvorvidt oplevelser med mobning på arbejdspladsen har betydning for andre arbejdsmiljøfaktorer.

Stress

Figur 6 viser, en forskel på forekomsten af stress, afhængigt af om man har eller ikke har været udsat for mobning. Blandt de respondenter, der er blevet mobbet, føler 35 procent sig i høj grad stressede. Den tilsvarende andel for respondenter, som ikke har oplevet mobning, er 17 procent.

Figur 6. I hvilken grad føler du dig stresset? Fordelt på om man inden for de seneste 12 måneder har været udsat for mobning på arbejdsplads.

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Andele under 3 procent fremgår ikke af figuren.

Svarkategorien "I høj grad" er konstrueret af kategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad", mens svarkategorien "I ringe grad" består af de oprindelige kategorier "I meget ringe grad" og "I ringe grad".

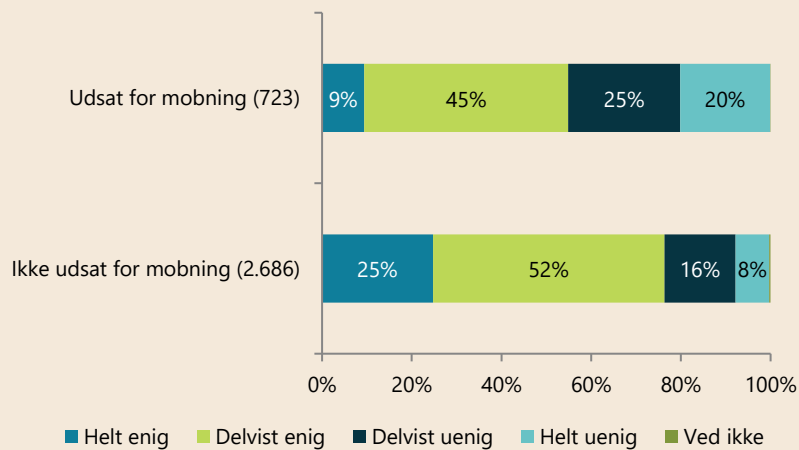
Arbejds miljø og arbejdsglæde

Om mobning har indflydelse på de ansattes vurdering af arbejdsmiljøet samt deres arbejdsglæde er forsøgt undersøgt i de to figurer herunder. Blot 10 procent af dem, der har været udsat for mobning, inden for de seneste 12 måneder, vurderer deres arbejdsmiljø som værende godt. Det er færre sammenlignet med dem, der ikke er blevet mobbet (28 %).

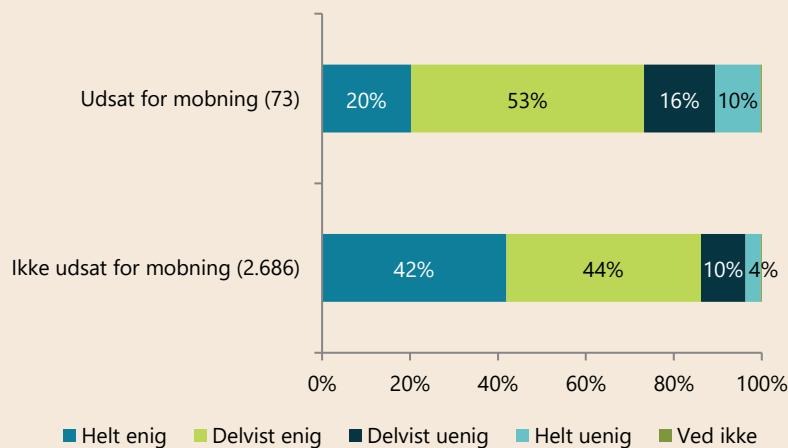
Derudover er det blot hver fjerde (25 %), som har oplevet mobning på arbejdspladsen, der er helt enige i, at de hver dag er glade for at gå på arbejde. Det gælder halvdelen (49 %) af respondenterne, der ikke har haft lignende oplevelser på deres arbejde.

Figur 7. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

A) Jeg synes generelt, at arbejdsmiljøet er godt på min arbejdsplads

B) Jeg er glad for at gå på arbejde hver dag

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Grundet afrunding summerer procenterne ikke til 100.

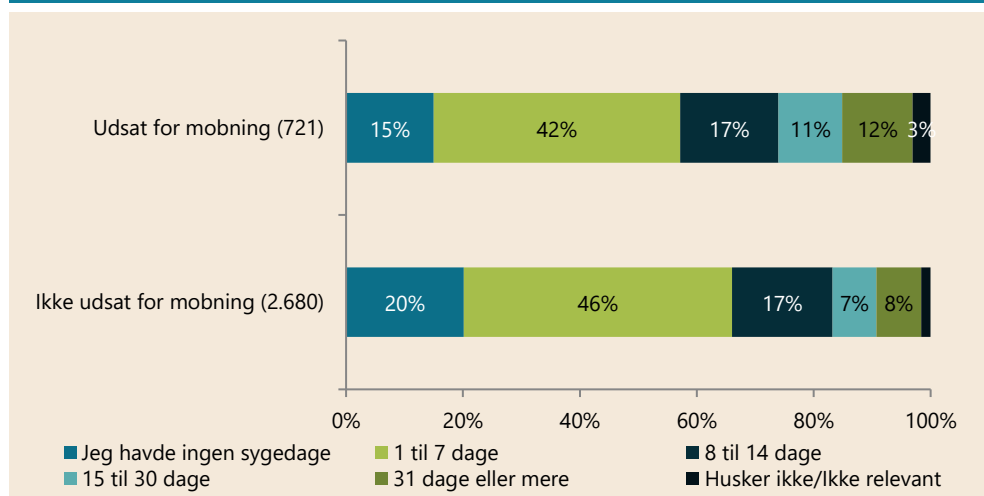
Sygemeldinger

Medlemmer, der har været udsat for mobning på deres arbejdsplads, har mere sygefravær end deres kolleger, som ikke er blevet mobbet. Som det fremgår af Figur 8 herunder, har blot 15 procent af dem, der er blevet mobbet, ikke haft noget sygefravær det seneste år. Det gælder hver femte (20 %) af de respondenter, der ikke har oplevet mobning.

Der ses særligt en forskel i andelen, der har været sygemeldt minimum 15 arbejdsdage inden for det seneste år¹. Blandt dem, der har været udsat for mobning, har 23 procent været sygemeldt i over en uge. Det er flere sammenlignet med dem, der ikke er blevet mobbet (15 %).

Blot 2 procent svarer dog, at mobning var en væsentlig årsag til deres sygemeldinger (ikke vist i figur).

Figur 8. Tænk tilbage på det seneste år. Hvor mange arbejdsdage var du da sygemeldt?

Antal svar fremgår af parenteser.

¹ Her er svarkategorierne "15 til 30 dage" og "31 dage eller mere" lagt sammen.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 4. juni til 17. juni 2019.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse udsendt til FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end mobning på arbejdspladsen.

Målgruppen

Målgruppen for undersøgelsen af FOAs erhvervsaktive medlemmer. Da det kun er et udsnit af disse medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, er alle analyser forbundet med en statistisk usikkerhed. Alle sammenhænge og forskelle, der beskrives i teksten, er testet statistisk signifikante på et signifikansniveau på minimum 95 %. Hermed kan vi med minimum 95 % sikkerhed sige, at der er tale om statistisk sikre sammenhænge og forskelle og ikke blot tilfældigheder. Fremhæves forskelle i teksten, som ikke er statistisk sikre, vil det blive kommenteret.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 10.505 erhvervsaktive medlemmer inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 97 e-mailadresser var uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 10.408. 3.813 medlemmer, svarende til 37 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist. 35 procent svarede på alle spørgsmål, mens 2 procent afgav nogle svar. I alt svarede 3.583 medlemmer på et eller flere spørgsmål om mobning på arbejdspladsen.

Repræsentativitet og vægtning af data

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og alder. Repræsentativitetsanalysen viste, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er overrepræsenterede. Analysen viste desuden, at unge under 30 år og medlemmer i alderen 30-39 år er underrepræsenterede, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenterede. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år. Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Data er vægtet for sektor og alder.